

Japonsko: Cizí nechceme, svoje nedáme

Autor: Dr. Mordechai Kedar

Japonci necítí sebemenší potřebu omlouvat se muslimům za svůj negativní postoj k islámu

Některé země, především v Evropě, v současnosti následkem muslimské imigrace procházejí hlubokou kulturní proměnou. Francie, Německo, Belgie či Holandsko jsou zajímavými příklady států, kde imigrace z muslimských zemí spolu s vysokou porodností muslimů ovlivňuje všechny oblasti života.

Jistě stojí za pozornost, že najdeme zemi, kde se přístup vlády i obyvatel k muslimské otázce diametrálně liší. Tou zemí je Japonsko, které si všech s islámem souvisejících otázkách udržuje odstup: na diplomatické úrovni vrcholní představitelé muslimských zemí jen velice zřídka navštěvují Japonsko a stejně vzácně se japonští předáci vydávají do islámského světa. Vztahy s muslimskými státy se točí zejména kolem ropy a plynu, které Japonsko z některých muslimských zemí dováží. V rámci vládní politiky Japonsko muslimským příchozím do země nevydává občanství a i trvalé povolení k pobytu se jim daří získávat jen s velkými obtížemi.

Japonsko nedovoluje vyznavačům vyzývat ostatní k **přijetí islámu** (*dawa*) a každý ke konverzi k islámu aktivně vybízející muslim je vnímán jako kazatel cizí a nevítané kultury. Arabština je vyučována jen na hrstce akademických institucí, dovážet Korán do země je velmi obtížné a muslimové v Japonsku tak zpravidla bývají zaměstnanci zahraničních společností. V Japonsku funguje jen velice málo mešit a japonské úřady se ze všech sil snaží zabránit vstupu muslimů do země – i když se jedná o lékaře, inženýry a manažery v oblasti působících zahraničních společností. Japonci očekávají, že se budou muslimové modlit doma.

Japonské společnosti hledající zahraniční zaměstnance nepokrytě uvádějí, že o muslimy nemají zájem. Navíc bude mít každý muslim, kterému se přece jen podaří do země dostat, problém s hledáním pronájmu: lidé zneklidní pokaždé, když se do jejich okolí přistěhuje muslim. Japonsko nedovoluje zakládání islámských organizací, takže zřizování islámských institucí jako mešity či madrasy se stává takřka nemožným. V celém Tokiu působí jediný *imám*.

Na rozdíl od Evropy islám láká jen velice málo Japonců. Japonka, která by si vzala za muže muslima, by byla rodinou i okolím považována za černou ovci. Uplatňování práva **šaría** je v dálněvýchodní zemi nemyslitelné. Sice se tady dají najít **halal** potraviny (tedy připravené v souladu s islámskými předpisy), ale rozhodně na ně nenarazíte v každém supermarketu.

Japonský postoj k muslimům dobře dokreslují i čísla: ze 127 milionů obyvatel země jich je pouze deset tisíc muslimů – tedy méně než setina procenta. Počty japonských konvertitů se odhadují velice nízko. V Zemi vycházejícího slunce sice působí několik desítek tisíc zahraničních muslimských pracovníků (hlavně Pákistánci), kteří se do země dostali jako zaměstnanci stavebních společností, ale kvůli negativním postojům k islámu se snaží na sebe příliš neupozorňovat.

Tento stav má několik příčin:

Zprvce Japonci často házejí všechny muslimy do jednoho pytle coby fundamentalisty, odmítající vzdát se svých tradičních způsobů a přijmout moderní způsoby myšlení a chování. Islám vnímají jako podivné náboženství, kterému by se měl inteligentní člověk raději vyhnout.

Zadruhé se většina Japonců sice nehlásí k žádnému náboženství, ale úkony spojené s **šintoismem** a prvky buddhismu se staly součástí národní kultury. V Japonsku se náboženství pojí s nacionalismem a předsudky existují vůči všem cizincům, ať už jde o Číňany, Korejce, Malajce či Indonésany. Ušetření nejsou ani Západané. Někteří tomu říkají „vyvinuté národní cítění,“ jiní „rasismus.“ Kus pravdy mají podle všeho oba tábory.

Zatřetí nejsou Japonci nakloněni konceptu **monoteismu** a víře v abstraktní božstvo, protože jejich pojetí světa je těsněji spojeno s hmotou, nikoliv vírou a emocemi. Zdá se, že Japonci řadí judaismus v tomto ohledu k islámu. Křesťanství zde naopak není vnímáno negativně, zřejmě proto, že obraz Ježíše se v Japonsku podobá Buddhovi a šintó.

Nejzajímavější na japonském přístupu k islámu je však skutečnost, že necítí sebemenší potřebu omlouvat se muslimům za své nepříznivé smýšlení o islámu. Jasně rozlišují mezi hospodářskými zájmy ve vztahu ke zdrojům jako ropa a plyn z muslimských zemí, díky nimž je pro Japonsko vhodné udržovat s těmito zeměmi dobré vztahy na jedné a nacionalistickou perspektivou, podle níž je islám vhodný pro jiné, ale ne pro Japonsko, a tak musí muslimové zůstat vně, na straně druhé.

Protože bývají Japonci mírného založení a směrem k cizincům projevují nevzrušený klid, ti jim zpravidla oplácejí zdvořilostí a úctou. Japonský diplomat by nikdy v přítomnosti cizinců nezvednul hlas nebo nemluvil nezdvorně, a tak se cizinci navzdory japonskému rasismu a protimuslimské diskriminaci v imigrační politice chovají k Japoncům s úctou. Japonský funkcionář na nepříjemnou otázku ohledně vztahu Japonců k muslimům zpravidla neodpoví, protože ví, že pravdivou odpovědí by vzbudil hněv a není schopen, ani ochoten lhát. S úsměvem neodpoví a při dalším nátlaku požádá o strpení, aby za něj mohli odpovědět jeho nadřízení – i když dobře ví, že tato odpověď nikdy nepřijde.

Japonsku se daří zůstat státem takřka bez muslimů, protože negativní postoje k islámu i muslimům prostupují celou společností, od lidí na ulici přes organizace a společnosti až po přední vládní činitele. Na rozdíl od jiných zemí nefungují v Japonsku „lidskoprávní“ organizace, které by muslimské nároky podpořily. Nikdo do země pro pár jenů muslimy ilegálně nepašuje a takřka nikdo není ochoten poskytnout jim právní pomoc potřebnou k získání dočasného či trvalého povolení k pobytu nebo občanství.

Dalším faktorem, který přispívá k minimální muslimské imigraci do země, je japonský postoj k zaměstnancům a zaměstnání obecně. Na zahraniční pracovníky se hledí skrz prsty, protože berou práci Japoncům. Japonský zaměstnavatel cítí závazek zaměstnat krajana – i když by cizinec vyšel výrazně laciněji. V zemi přetrvává mnohem silnější pouto mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem než na Západě, díky čemuž obě strany cítí vzájemný závazek: zaměstnavatel poskytnout zaměstnanci živobytí a zaměstnanec odevzdat chlebovárci plody své práce. Tento stav nesvědčí masovému rozšíření využívání cizích dělníků, kteří necítí k zaměstnavatelům velkou oddanost.

Jednotný odpor veřejnosti i oficiálních míst proti muslimské imigraci vytvořil kolem Japonska pomyslnou železnou oponu, kterou muslimové nedokáží ani nemají legální možnost překonat. Tato opona také pohlcuje případnou kritiku Japonska: svět si dobře uvědomuje, že žádná kritika zemi nepřinutí otevřít brány muslimské imigraci, a tak vlastně postrádá smysl.

Japonsko celému světu názorně předvádí zajímavou lekci o přímé souvislosti mezi národní identitou a imigrační politikou: národ s pevně vymezenou a jasnou národní identitou nedovolí nezaměstnaným celého světa přijít do své země, zatímco národy s křehkou a slabou identitou postrádají obranné mechanismy, jak zabránit cizí kultuře proniknout do své země.

O autorovi

Dr. Mordechai Kedar (Ph.D. Bar-Ilan University) 25 let sloužil v izraelské armádní rozvědce jako specialista na arabskou politiku, masmédiu, islamistické skupiny a syrskou politickou scénu. Přednáší arabštinu na univerzitě Bar-Ilan a je také expertem na izraelské Araby.

Úvaha Dr. Mordechaie Kedara *The Land without Muslims* vyšla na stránkách The Jewish Press 19. května 2013.